

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА
Інститут філології
Кафедра української літератури, компаративістики і
грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
« 01 » 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА:
ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У
СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ**

для студентів

спеціальності 035 Філологія

освітнього рівня першого «бакалаврського»

спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)

Освітня програма: мова і література (англійська)

мова і література (німецька)

Київ-2020

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1395/20
(підпис) Жильцов (прізвище, ініціали)
« 01 » 09 20 20 р.

Розробник:

Башкирова Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури компаративістики і грінченкознавства

Блохіна Наталія Олексіївна, ст. викладач кафедри української літератури, компаративістики грінченкознавства

Викладачі:

Башкирова Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Блохіна Наталія Олексіївна, ст. викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ (О.О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи) Якуба В.В. Мова і література (англійська)

____. ____ .2020 р.

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи) _____ (Якуба В.В.)
Мова і література (німецька) _____ Шапочкіна О.В.

Робочу програму перевірено

____. ____ .2020 р.

Заступник директора Інституту філології _____ (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 2021/2022н.р. _____ (____), «____» _____ 2021р., протокол № _____

на 2022/2023н.р. _____ (____), «____» _____ 2022р., протокол № _____

на 2023/2024н.р. _____ (____), «____» _____ 2023р., протокол № _____

на 2024/2025н.р. _____ (____), «____» _____ 2024р., протокол № _____

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛЯ
«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»**

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий
Змістовий модуль I. Літературознавство як наука про художню літературу Поетика літературного твору й літературного процесу								
Літературознавство як наука. Література мистецтво слова.	5	3	1		2	2		
Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору	5	3	1		2	2		
Версифікаційні можливості художнього тексту	4	2			2	2		
Роди і жанри літератури	7	3	1		2	4		
Художні напрями, течії, школи	7	3	1		2	4		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом за навчальним планом	30	14	4		10	14	2	

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛЯ
«УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ»**

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий
Змістовий модуль I. Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції								
Світова література: закономірності розвитку		5	2	1		2		
Українська література: національні особливості		5	2	1		2		
Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі		6		2		2		
Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка		4		2		2		
Науково-фантастична література: витоки, національні особливості		4		2		2		

Український «химерний роман» у світовому контексті		4		2		4		
Модульна контрольна робота							2	
Разом за навчальним планом	30	28	4	10		14	2	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Світова література» покликана формувати теоретичну базу філолога, тому **метою** її вивчення є оволодіння студентами головним термінологічним апаратом літературознавства, здобуття навичок літературознавчого аналізу художнього тексту та вмінням орієнтуватись у літературному процесі, набуття співвідносити літературні твори з історичною епохою та її особливостями, ознайомлення з елементами теорії літератури.

Завдання курсу – підготувати компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі філології, здатного забезпечити ефективну діяльність загальноосвітнього закладу, де цілеспрямовано виховується й розвивається особистість; сформувати поглиблене зацікавлення світовою літературою, що має стати основою для здобуття кваліфікації учителя англійської та німецької мов з урахуванням майбутніх професійних потреб, а також додаткових спеціалізацій, пов'язаних з інтенсивним спілкуванням і затребуваних сучасним суспільством.

Передбачається формування таких компетентностей:

Загальної:

Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності;

Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості;

Уміння застосовувати отримані теоретичні знання у практичних ситуаціях;

Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями уміння ефективно планувати й розподіляти свій час;

Здатність до пошуку, оцінювання та аналізу інформації з різних джерел, уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності;

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства;

Здатність адаптуватися до нових ситуацій та генерувати нові ідеї;

Здатність працювати в команді та автономно;

Формування лідерських якостей;

Толерантність, увага до відмінностей та впливу різних культур і традицій інших країн.

Світоглядної:

Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань; здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.

Громадянської:

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Комунікативної:

Увага до відмінностей та впливу культури (здатність до культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур).

Самоосвітньої:

Планування та розподіл часу (володіння навичками, які демонструють здатність до врахування строгих вимог дисципліни, планування та управління часом).

Фахової:

Філологічної:

Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах, володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й

літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

Проектної:

Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі філології.

Усної мовленнєвої:

Знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних комунікативних ситуацій з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

Писемної мовленнєвої:

Знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотримання параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності.

Лінгвокраїнознавчої:

Володіння фоновими знаннями про культуру країни, мова якої вивчається, про національно-культурні особливості соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів використання цих знань в процесі спілкування; володіння студентами особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування.

Перекладацької:

Володіння синтаксичними та морфологічними нормами іноземної мови та уміння її застосувати у процесі різних видів переказу; сукупність компетенцій, необхідних фахівцю для здійснення мовного посередництва як в усній, так і в

письмовій формі; здатність визначати текстуальні риси у різних сферах комунікації; обізнаність з тим, про що йдеться в конкретному тексті, у конкретній ситуації мовлення; володіння комп'ютерними технологіями, володіння електронними словниками, вміння критично оцінювати знайдену інформацію; здатність мобілізувати компетенції, отримані зі своєї основної спеціальності і суміжних дисциплін, і успішно застосовувати їх в процесі перекладу професійно орієнтованих текстів.

Літературознавчої:

Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш фоніка в їх стильовому значенні.

Літературознавчо-критичної:

Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Знання та розуміння новітніх літературознавчих теорій та їх інтерпретацій;
- Знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.
- Розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.
- Володіння практичними навичками проектування, конструювання,

моделювання освітнього процесу.

- Здатність реалізовувати основні управлінські функції аналізу, організації, контролю, самоконтролю в процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності.
- Здатність складати різні види планів для організації процесу навчання іноземною мовою.
- Уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства.
- Здатність здійснювати аналіз та інтерпретацію творів зарубіжних письменників визначати жанрово-стилістичні особливості творів мовою оригіналу та суттєві ознаки їх перекладів українською мовою, висловлювати судження щодо зв'язків української та інших літератур.
- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
- Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.
- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

III. ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I.

Літературознавство як наука про художню літературу

Поетика літературного твору й літературного процесу

Тема 1: Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

Літературознавство – наука про специфіку і властивості художньої літератури, особливості розвитку літературного процесу. Провідні галузі сучасного літературознавства: теорія історія літератури та літературна критика. Об'єкт, предмет вивчення літературознавства. Допоміжні літературознавчі дисципліни (текстологія, джерелознавство, бібліографія, історіографія та ін.). Суміжні дисципліни та зв'язок з іншими науками (перекладознавство, психолінгвістика, філософія, психологія, естетика, історія та ін. Методи літературознавчого аналізу тексту та інтерпретація художнього твору). Історія літературознавства: періодизація, персоналії, становлення. Огляд проблем сучасного літературознавства.

Художня література як вид мистецтва. Література в системі інших видів мистецтв. Слово як першоеlement образного світосприйняття. Міфопоетичне мислення. Естетична функція мови, способи її забезпечення. Пізнавальна роль художньої літератури як наслідок художнього осмислення письменником життєвого матеріалу. Виховна дія літератури як наслідок художньої реалізації естетичного ідеалу. Мистецтво як гра. Ієрархія літератури. Висока (елітарна) та масова література. Критерії оцінки літературного твору. Поняття про художність.

Образ як структурна одиниця художньої свідомості. Властивостях образу як структурної одиниці. Характеристика образності як сукупності й системи взаємозв'язків між образами. Художній образ – факт ідеального, схематичний об'єкт, відокремлений від свого матеріального втілення. Художній образ як знак, засіб смислової комунікації в межах культури чи споріднених культур. Поняття образу в міметичній естетиці. Образ як створений письменником за законами естетики окремий світ. Поняття образу в широкому та вузькому значенні. Суть образних узагальнень й образної конкретизації. Роль і сфера дії вимислу. Літературний образ. Поняття «образ», «персонаж», «герой», «образ автора», «образ читача», «образ оповідача», «наратор», «дійова особа», «тип», «характер», «ліричний суб'єкт». Образи-речі, образи-пейзажі, образи-обставини, образи-картини.. Типи образів за родами літератури, художніми напрямками, ставленням письменника до зображеного. Засоби створення образів-персонажів.

Тема 2: Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

Поетика як багатозначний літературознавчий термін. Нормативні та описові поетики, їх роль в історії літературознавства. Літературний твір у системних поетологічних дослідженнях. Література як предмет дослідження поетики.

Художній твір – основна одиниця літератури. Літературний твір як художній світ, створений письменником за естетичними законами. Художній твір як системно організована цілість. Складники твору, їх система. Зміст і форма. Поняття про змістові і формальні чинники художнього твору. Принципи, аспекти аналізу художнього твору. Ідейно-тематична основа твору. Тема, тематика, проблематика, мотив, пафос, інтенція. Психологія сприйняття художнього твору.

Структура тексту. Композиція. Поняття композиції і архітектоніки тексту. Суть, змістовий характер, чинники, що визначають особливості композиції. Принципи, засоби, прийоми композиції. Сюжет і фабула. Конфліктний характер, основні частини сюжету. Типи сюжетів. Позафабульні елементи (додаткові частини сюжету). Способи побудови ліричних творів. Система образів у структурі художнього твору.

Слово – першоелемент літератури. Літературна мова і мова художньої літератури. Авторська мова і мова персонажів. Їх суть і міра використання. Металогічна та автологічна образність. Художня деталь. Підтекст. Символ. Алгоритм. Способи забезпечення естетичного впливу мови твору на читача. Словесні образи. Тропи. Поетичні фігури. Засоби звукопису.

Тема 3: Версифікаційні особливості художнього тексту

Вірш і проза. Суть, елементи віршового ритму. Види рим, способи римування. Строфіка. Силабічна система віршування. Силабо-тонічна система віршування. Поняття про стопу та її види. Пірихій, спондей, явища каталектики та гіперкаталектики. Метр та реальний ритм силабо-тонічного вірша. Явище іпостаси. Дольник (паузник). Тонічна система віршування. Особливості фольклорного віршування. Верлібр, білий вірш. Естетична роль віршового ритму.

Тема 4: Роди і жанри літератури

Основи поділу літератури на роди. Труднощі типології. Проблема родового поділу літератури в науковому дискурсі. Система термінів. Літературні роди як типи художнього змісту. Жанр. Жанровий канон. Жанрова модифікація. Критерії жанрової диференціації. Жанри епосу, їх історична змінність. Жанри лірики, проблема ліричного героя. Система жанрів драматургії.

Тема 5: Художні напрями, школи, течії

Поняття про літературний процес. Зовнішні та внутрішні чинники мистецького розвитку. Історичний характер розвитку літератури. Поняття про художні напрями, течії, школи. Періодизація літературного процесу. Основні

творчі методи. Бароко. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Модернізм та його течії. Екзистенціалізм. Постмодернізм. Своєрідність літературного процесу межі ХХ – ХХІ ст.

«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції

Тема 1. Світова література: закономірності розвитку

Поняття про світову літературу. Літературні стилі. Жанр як носій «історичної пам'яті літератури». Масова і елітарна література. Роман – найбільш репрезентативний жанр національної літератури. Жанрові різновиди роману.

Тема 2. Українська література: національні особливості

Українська література: світоглядні й стильові особливості. Найбільш авторитетні стилі національної літературної традиції: бароко, романтизм, реалізм. «Розстріляне відродження». Література «материкової» України і література діаспори. Соцреалізм. Постмодернізм. Постколоніальна українська література.

Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

Історія готичного роману. Сучасний роман жахів. Жанрові ознаки; основні художні елементи. Роман жахів у сучасній українській літературі.

Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

Витоки жанру фентезі; основні художні закони існування жанру. Підвиди фентезі, суміжні жанри. Українське фентезі: національна специфіка, діалог зі світовою культурою.

Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

Генеza науково-фантастичної літератури, її зв'язок з іншими жанрами фантастики. Прогностична роль науково-фантастичних творів. Суміжні жанри (антиутопія, кіберпанк).

Тема 6. Український «хімерний роман» у світовому контексті

«Хімерний роман» – унікальне явище української літератури. Зв'язок з фольклорними джерелами і літературою бароко. «Магічний реалізм» у світовій літературі: художні паралелі. Сучасна «хімерна проза».

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ КАРТИ МОДУЛІВ БЛОКУ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

Навчально-методична карта змістового модуля «Вступ до літературознавства»

Разом 30 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I-II	III- IV	V -VI	VII-VIII	IX-X
Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції				
Кількість балів за модуль	132 б.				
Лекції	Лекція 1			Лекція 2	
Теми лекцій	Літературознавство як наука. Поетика літературного твору – 16.			Роди і жанри літератури. Художні напрями, течії, школи – 16.	
Теми практичних занять	Літературознавство як наука – 11б.	Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору – 11б.	Версифікаційні можливості художнього тексту – 11б.	Роди і жанри літератури – 11 б.	Художні напрями, течії, школи – 11б.
Самостійна робота	10б.	10б.	10б.	10б.	10б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				
Підсумковий контроль	ПМК				

Навчально-методична карта змістового модуля «Українська література у світовому контексті»

Разом 30 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X	XI-XII
Модулі	Змістовий модуль I					
Назва модуля	Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції					
Кількість балів за модуль	132 б.					
Лекції	Лекція 1	Лекція 2				
Теми лекцій	Світова література: закономірності розвитку – 1б.	Українська література: національні особливості – 1б.				
Теми практичних занять	Світова література: закономірності розвитку. Українська література: національні особливості – 11б.		Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі – 11б.	Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка – 11 б.	Науково-фантастична література: витоки, національні особливості – 11б.	Український «химерний роман» у світовому контексті – 11б.
Самостійна робота	5б.	5б.	10б.	10б.	10б.	10б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота I (25 балів)					
Підсумковий контроль	ПМК					

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Літературознавство як наука про художню літературу

Поетика літературного твору й літературного процесу

Практичне №1. Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

1. Літературознавство як наука. Основні й допоміжні літературознавчі дисципліни.
2. Художній образ.
3. Художній світ літературного твору.
4. Література як вид мистецтва.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.
2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. [авт.-уклад. Ю.І. Ковалів]. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – Т. 1, 2. – 2007
3. Літературознавчий словник-довідник /Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. – К., 1997.
- Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 1998.
4. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької. – [2-е вид., доп.]. – Львів : Літопис, 2001.

Практичне №2. Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

1. Поетика як багатозначний літературознавчий термін.
2. Нормативні та описові поетики, їх роль в історії літературознавства.
3. Формозмістова єдність літературного твору. Змістові і формальні компоненти.
4. Сюжетні й позасюжетні компоненти літературного твору.
5. Мова художнього твору. Рівні мовної організації твору.

Література

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 116–121.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. – К., 1998. – С. 138–139

3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. [авт.-уклад. Ю.І. Ковалів]. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – Т.2. – 2007. – С. 233–236.

4. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства / Копистянська Н. Х. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.

Завдання:

1. Прочитайте новели О.Генрі «Персики», Р. Бредбері «У червні, в темний час нічний», С. Васильченка «За мурами». Охарактеризуйте композицію творів, сюжетні та поза сюжетні елементи.

2. Прочитайте усмішку Остапа Вишні «Зенітка», новелу Василя Стефаника «Новина», вірш Каті Бабкіної «Вона ніколи не ходить одна в кіно». Проаналізуйте художню мову творів.

Практичне № 3. Версифікаційні особливості художнього тексту Особливості аналізу поетичного тексту

ЗАВДАННЯ: доберіть дві поезії (1 – зразок традиційної лірики, 1 – модерністичний або авангардний текст) і проаналізуйте їх за планом.

Орієнтовний план аналізу поетичного тексту

1. Жанрова приналежність.

Увага! Бажано не підміняти жанрову класифікацію тематичною (громадянська, пейзажна, інтимна). Жанрові форми визначають згідно зі строфічною організацією (сонет, октава, тріолет тощо), емоційною та змістовною домінантою (елегія, медитація, вірш-пейзаж, ліричний портрет, ліричне послання тощо), взаємодією поезії й музики (романс, гімн, вірш пісенного складу). Іноді, спираючись на дослідження В.Моренця, у значенні жанру послуговуються родовим поняттям *лірика* або, відповідно до концепцій Т.Волкової та Е.Соловей, уживають терміни філософська чи публіцистична лірика в контексті жанрової системи.

2. Тема твору. **Увага!** У формулюванні теми твору слід уникати оцінного моменту. Тема – це основне питання, об’єкт зображення, а не їх оцінка! Можна почати визначення теми зі слів “сприйняття”, “роздум”, “ставлення” тощо або послуговуватися поняттям *мотив*.

3. Спосіб побудови вірша.

Композиційна організація поетичного тексту ґрунтується на таких принципах:

- логічно-послідовна зміна думок (М.Вороний “Легенда”);
- градація (нагнітання, посилення однотипних думок і почуттів, увиразнене словесними повторами чи поетичними фігурами) (М.Вороний “Краса”);
- художня паралель (зіставлення змістовних частин тексту) (В.Самійленко “Українська мова”);

- художня антитеза (протиставлення змістовних частин тексту). **Увага!** В одному тексті можуть поєднуватися різні принципи структурування художнього матеріалу.

4. Способи забезпечення естетичного впливу художнього тексту на читача.

Естетична сутність художнього слова, його особлива енергетика найвиразніше виявляється в поезії завдяки таким рівням поетичного мовлення:

- лексико-семантичний рівень (добір слів із емоційним забарвленням: органічно-емоційних лексем, синонімів, стилістично маркованих власних назв, слів із суфіксами на позначення зневажливої чи зменшено-пестливої оцінки, словесні образи акустичного, візуального, дотикового, нюхового, смакового значення тощо);
- тропи – вислови, вжиті в переносному, зміненому значенні (епітети, метафори, метонімії, синекдохи, алегорії, символи, порівняння, оксиморони тощо);
- поетичні фігури – засоби художнього синтаксису, своєрідність синтаксичної, інтонаційної організації художнього мовлення (анафори, епіфори, синтаксичні паралелізми, риторичні фігури, антитези, градації, апосіопези (умовчання), інверсії тощо);
 - елементи звукопису – засоби фонічної організації мови (алітерація – повторення приголосних звуків, асонанс – повторення голосних, ономапоєя – звуконаслідування). **Увага!** Визначення особливостей образності вірша – це не статистичний перелік епітетів, метафор та ін. Аналізуючи текст, звертаємо увагу на найвиразніші образотворчі засоби, намагаємося проінтерпретувати їх емоційне, естетичне, змістове наповнення, пояснити стилістичну роль *конкретних* тропів, фігур, елементів звукопису та власне враження від тексту.

5. Ритмічна організація поетичного тексту: система віршування; вид строфи (за кількістю рядків: моностих, дистих, терцет, катрен тощо; за походженням: античні, східні, романські); види рим (точні – неточні, одногрупні – різногрупні, оригінальні – банальні, чоловічі (окситонні) – жіночі (парокситонні) – дактилічні (пропаракситонні) – гіпердактилічні та ін.); способи римування (перехресне – абаб, парне (суміжне, паралельне) – аабб, кільцеве (охоплююче); ритмічна схема. **Увага!** Особливості ритмічної організації пов'язані з емоційною тональністю вірша. Своєрідний темпоритм увиразнює відповідні почуття та настрої, тому, характеризуючи елементи ритмотворення, намагаються збагнути естетичну роль віршового ритму в аналізованому тексті.

6. Емоційна тональність, пафос, настрої вірша.

7. Ідея поезії. **Увага!** Ідея твору – це відповідь на питання, поставлене в темі, оцінка зображення, основна думка; мистецькою ідеєю називають

емоційно-естетичне ставлення автора до зображуваного, а також розкриття металогічного (символічного, алегоричного) змісту. Не варто в мистецькому творі обов'язково шукати об'єктивно наявної, свідомо декларованої авторської думки (тенденції), починати визначення теми кожного тексту з соціологічного штампу “засудження”, “викриття” тощо, а також уживати кліше “автор хотів сказати”.

Дослідження художнього твору – це науковий опис, аналіз тексту, а також його інтерпретації (творче трактування читачем) та частково контекстуальний розгляд (вивчення твору в зв'язках із біографією автора, зовнішніми чинниками літературного розвитку, особливостями вітчизняного та світового письменства). Залучення цих відомостей у поєднанні з особистою оцінкою твору – передумова проникнення в поетичний світ митця. Відповідь бажано будувати у формі суцільного тексту-роздуму, не відокремлювати складові художнього твору, а дотримуватися принципу взаємозв'язку змісту й форми, окресленого М. Бахтіним тезами “оформлений зміст” та “змістовна форма”.

Практичне № 4. Роди і жанри літератури

1. Жанр як основна форма існування тексту
2. Проблема родо-видової поділу літератури.
3. Критерії жанрової диференціації. Жанровий канон, модель, матриця

Література

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 116–121.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. – К., 1998. – С. 138–139
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. [авт.-уклад. Ю.І. Ковалів]. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – Т.2. – 2007. – С. 233–236.
4. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства / Копистянська Н. Х. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.

Практичне №5. Художні напрями, школи, течії

1. Поняття напрямку, школи, течії в літературознавстві.
2. Основні художні напрями в історії літератури.

Література

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 116–121.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. – К., 1998. – С. 138–139
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. [авт.-уклад. Ю.І. Ковалів]. – К. : ВЦ

"Академія", 2007. – Т.2. – 2007. – С. 233–236.

4. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства / Копистянська Н. Х. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.

«Українська література у світовому контексті»

Практичне заняття №1-2

Світова література: закономірності розвитку Українська література: національні особливості

1. Поняття про світову літературу.
2. Поезія і проза як дві основні форми існування літератури.
3. Літературний процес.
4. Елітарна і масова література.
5. Українська література: основні етапи розвитку.
6. Основні літературні стилі.
7. Жанр: літературознавче поняття.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.

2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.

3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.

4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Практичне заняття №3

Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

1. Жанрові особливості роману жахів.
2. Історія готичного роману.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.

2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.

3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.

Завдання:

Прочитайте роман Любка Дереша «Культ». Дайте відповіді на запитання:

1. Які елементи роману жахів використовує автор?

2. Проблематика твору. З якою метою, на вашу думку, письменник обирає жанрову форму роману жахів для втілення цих проблем?

Практичне заняття №4

Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

1. Основні риси жанру фентезі у світовій літературі.
2. Міфологія як джерело жанру.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.
2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Завдання:

Прочитайте роман Марини та Сергія Дяченків «Ритуал». Дайте відповіді на запитання:

1. Міфологічна основа твору.
2. Жанрові ознаки фентезі у творі.

Практичне заняття №5

Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

1. Науково-фантастична література: історія, жанрові ознаки.
2. Науково-фантастичний роман і споріднені жанри.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.
2. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. II. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 376 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.
4. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.
5. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Завдання:

Прочитайте романи Ю. Смолича «Господарство доктора Гальванеску» та Марини і Сергія Дяченків «Дика енергія Лана». Дайте відповіді на

запитання:

1. Які жанрові особливості науково-фантастичного роману можна виділити у творі Ю. Смолича?
2. Які жанрові риси науково-фантастичної літератури, кіберпанку й антиутопії простежуються у творі Марини і Сергія Дяченків?

Практичне заняття №6 **Український «хімерний роман» у світовому контексті**

1. Явище «хімерної прози» в українській літературі.
2. Витоки «хімерного роману».
3. Сучасний «хімерний роман»: особливості, представники.

Література:

1. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.
2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.
3. Наєнко М.К. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 1063с.

Завдання:

Прочитайте новелу Валерія Шевчука «Голос трави» з роману «Дім на горі», романи Володимира Даниленка «Кохання в стилі бароко» і Любка Дереша «Остання любов Асури Махараджа». Дайте відповіді на запитання:

1. Які ознаки «хімерної прози» можна простежити у творах?
2. Як втілено в текстах елементи фантастики, народну демонологію, релігійні уявлення різних народів?

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I.

Літературознавство як наука про художню літературу

Поетика літературного твору й літературного процесу

Тема 1: Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

Обрати один із запропонованих нижче творів і відповісти на питання: *Чому твори називаються або мають підзаголовок «акварель» чи «етюд»? З якою художньою метою, на Вашу думку, у новелах залучено прийоми живопису та музики? Доведіть це прикладами з тексту.*

М. Коцюбинський «На камені»

М. Коцюбинський «Цвіт яблуні», «Невідомий»
В. Стефаник «Дорога»
Г. Хоткевич «Гірські акварелі» (з циклу один твір на вибір)
М.Хвильовий «Сині етюди»
Гр. Тютюнник «Три зозулі з поклоном».

Тема 2: Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

1. Обрати один із творів (новелу чи оповідання) В. Стефаника, М. Черемшини, Л. Мартовича, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, М. Яцківа, С. Васильченка, В. Винниченка, М. Хвильового, В. Підмогильного, Ю. Яновського, О. Довженка, Гр. Тютюнника, О. Гончара і **визначити** роль наявних у них засобів створення образів-персонажів у розкритті теми, проблематики.

2. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів): *епітет, порівняння, метафора, метонімія, перифраз, синекдоха, алегорія, символ, гіпербола, літота, оксиморон, градація, антитеза, синтаксичний паралелізм, плеоназм, тавтологія, анаколупф, полісиндетон, асиндетон, еліпсис, інверсія, апосіопеза, анафора, епіфора, риторичні фігури.*

Тема 3: Версифікаційні особливості художнього тексту

Дібрати по два поетичні тексти (індивідуально) (1 – зразок традиційної лірики, 1– модерністичний або авангардний текст) і проаналізувати їх за планом.

Тема 4: Роди і жанри літератури

1. Обрати один із творів (на вибір студента) епічного роду й аргументовано визначити його жанрову приналежність.

2. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів): *поетика, жанр. Рід літератури. Епос як рід літератури. Жанри епосу. Драма як рід літератури. Жанри драми. Лірика як рід літератури. Жанри лірики. Суміжні змістоформи (жанри мішаної форми). Роман, повість, оповідання, новела, комедія, трагедія, драма, ліро-епічна поема, балада, співомовка, щоденник, мемуари, казка, легенда, утопія, антиутопія, міф.*

Тема 5: Художні напрями, школи, течії

1. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів):

Бароко, сентименталізм, романтизм, неоромантизм, античний реалізм, класицизм, просвітницький реалізм, реалізм, натуралізм, модернізм, постмодернізм.

2. Літературознавча конференція «Від бароко до постмодернізму» – колективне завдання (виконується в мікрогрупах до п'яти студентів).

План презентації монографії

- *Короткі відомості про автора*
- *Окреслення наукової проблеми, якій присвячена монографія*
- *Зміст і структура видання*
- *Огляд розділів монографії*
- *Характеристика технічних аспектів видання (шрифт, обкладинка, інформаційно-довідковий апарат, бібліографія, ілюстрації тощо)*
- *Дискусійні питання монографії. Проблемність викладу, складність/доступність сприйняття*
- *Перспектива подальшої розробки цієї наукової проблеми.*

«Українська література у світовому контексті»

Тема 1. Світова література: закономірності розвитку

Випишіть з різних літературознавчих словників 3 – 4 визначення понять «література» / «світова література». Порівняйте і складіть на їх основі власне визначення. Які ознаки літератури як мистецтва / царини людської діяльності визначають її своєрідність?

Тема 2. Українська література: національні особливості

Дайте характеристику улюбленого твору української літератури за такими ознаками:

- 1) час створення;
- 2) художній стиль / напрям та його ознаки у творі;
- 3) жанр та його ознаки;
- 4) тематика;
- 5) проблематика;
- 6) художні особливості.

З якими творами світової літератури можна порівняти цей твір? У чому полягає їх стильова та жанрова подібність?

Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

Прочитайте повісті Оскара Вайлда «Кентервільський привид» і Трумена Капота «Інші голоси, інші кімнати» й роман Галини Пагутяк «Урізька готика». Визначте жанр цих творів. У чому, на вашу думку, полягає їх подібність? З якою метою кожен з цих авторів обирає форму готичного роману?

Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

Прочитайте роман Марини і Сергія Дяченків «Відьомська доба». Як у ньому переосмислено фольклорні образи і мотиви? У чому, на вашу думку, новаторство атворів?

Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

Проаналізуйте твір науково-фантастичної літератури. Які особливості дозволяють зарахувати його до цього жанру? Чи виконує твір певні прогностичні функції, чи в ньому відображені соціальні проблеми сучасності?

Тема 6. Український «химерний роман» у світовому контексті

Прочитайте роман О. Полякова «Снігова карусель». Чому, на вашу думку, твір називають «химерним романом»?

VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА З МОДУЛЯ «ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Літературознавство як наука про літературу			
Тема 1. Літературознавство як наука. Література як мистецтво слова. (2 год.)	Семінарське заняття, конспект, модульний контроль	10	III
Тема 2. Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору (4 год.)	Творче завдання, модульний контроль,	10	IV
Тема 3. Версифікаційні можливості художнього тексту (2 год.)	Аналіз твору, модульний контроль.	10	V- VI
Тема 4. Роди і жанри літератури (2 год.)	Семінарське заняття, конспект, аналіз тексту, модульний контроль	10	VI- VII
Тема 5. Художні напрями, течії, школи (4 год.)	Конспект, модульний контроль	10	VII- VIII
<i>Разом: 14 год.</i>			<i>Разом: 50 балів</i>

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА 3 МОДУЛЯ «Українська література у світовому контексті»

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції			
Тема 1. Світова література: закономірності розвитку (2 год.)	Семінарське заняття, конспект, модульний контроль	5	III
Тема 2. Українська література: національні особливості (2 год.)	Усна відповідь (аналіз твору), конспект, модульний контроль	5	IV
Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі (2 год.)	Творче завдання, модульний контроль	10	V- VI
Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка (2 год.)	Семінарське заняття, конспект, аналіз тексту, модульний контроль	10	VI- VII
Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості (2 год.)	Конспект, аналіз тексту, модульний контроль	10	VII- VIII
Тема 6. Український «химерний роман» у світовому контексті (4 год.)	Конспект, аналіз тексту, модульний контроль	10	VIII-IX
Разом за змістовий модуль: 50 балів			
<i>Разом: 14 год.</i>	<i>Разом: 50 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення студентів із блоку дисциплін «Світова література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок з кожної дисципліни блоку; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Світова література» завершується підсумковим контролем – заліком за результатами засвоєння всіх трьох змістових модулів – «Вступ до літературознавства», «Література стародавнього світу» та «Українська література у світовому контексті».

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Кількість рейтингових балів за видами поточного
(модульного) контролю.

Максимальна кількість балів з дисциплін блоку «Світова література»:
 «Вступ до літературознавства» – 160 (коефіцієнт $132:100=1,32$)
 «Література стародавнього світу» – 184 (коефіцієнт $184:100=1,84$)
 «Українська література у світовому контексті» – 132 (коефіцієнт
 $132:100=1,32$)

Таблиця 7.1.1

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Вступ до літературознавства»**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	10	10
3.	Виконання завдання самостійної роботи	10	5	50
4.	Робота на семінарському занятті	10	10	100
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів: 132				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $132:100=1,32$				

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Українська література у світовому контексті»**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	2	2
2.	Відвідування семінарських занять	1	5	5
3.	Виконання завдання самостійної роботи	5/10	6	50
4.	Робота на семінарському занятті	10	5	50
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Максимальна кількість балів: 132				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $132:100=1,32$				

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; творчі, дослідницькі завдання (домашні й аудиторні).
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81	Добре — в цілому добрий рівень знань

	балів	(умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Таблиця 7.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться

студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Література стародавнього світу».

Х. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО КУРСУ «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

1. Літературознавство як наука.
2. Специфіка літератури як виду мистецтва
3. Характеристика теорії літератури, історії літератури та літературної критики як провідні галузі літературознавства
4. Літературознавство доби Античності
5. Становлення науки про літературу.
6. Функція слова як першоелемента образного світосприйняття
7. Образність літератури.
8. Художній образ як мистецька категорія.
9. Поетика в системі аналізу художнього твору.
10. Міфопоетичне мислення письменника.
11. Міф в системі художньої творчості.
12. Класифікація художніх образів.
13. Символ і алегорія
14. Поняття цілісності художнього твору.
15. Зміст і форма художнього твору
16. Компоненти художньої форми
17. Композиція художнього твору.
18. Сюжет і фабула.
19. Система образів в епічному творі.
20. Позасюжетні і позафабульні елементи тексту
21. Стилїстичні фігури в тексті.
22. Поетичний синтаксис і його художні функції.
23. Конфлікт і його типи
24. Художня деталь, її функції у творі
25. Сюжет, елементи сюжету
26. Композиція і архітектоніка
27. Основи поділу літератури на роди
28. Епос як рід літератури
29. Лірика як рід літератури
30. Проблема ліричного героя в поезії
31. Драма як рід літератури
32. Жанри епосу. Генезис і родові ознаки
33. Жанри лірики. Генезис і родові ознаки
34. Специфіка віршованої мови.
35. Основні системи віршування
36. Рим. Види рим, способи римування.
37. Білий вірш. Верлібр
38. Строфа. Види строфічної будови віршів.
39. Типологія віршових розмірів

40. Класична строфіка. Сонет. Вінок сонетів
41. Стиль як літературознавча категорія
42. Компоненти художнього змісту
43. Жанри драми.
44. Міжродові утворення. Ліро-епос.
45. Художні тропи. Метафора. Метонімія. Їх ідейно-естетична роль.
46. Художні тропи. Гіпербола. Оксиморон. Їх ідейно-естетична роль.
47. Історичний характер розвитку літератури. Поняття про художній прогрес
48. Поняття індивідуальний стиль письменника
49. Зовнішні і внутрішні фактори розвитку літературного процесу
50. Автор і читач як суб'єкти літературного процесу
51. Літературний напрям, течія, стиль.
52. Традиції і новаторство в літературі
53. Бароко, його особливості й історична доля
54. Класицизм, його основні принципи. Поділ жанрів на «високі» й «низькі»
55. Сентименталізм. Його особливості та історична доля.
56. Романтизм. Основні особливості та історична доля.
57. Реалізм, основні його риси
58. Модернізм. Основні течії модернізму
59. Постмодернізм як мистецьке явище
60. Критерії художності літературного твору

«Українська література у світовому контексті»

1. Поняття про світову літературу.
2. Поняття стилю в літературознавстві.
3. Поняття жанру в літературознавстві.
4. Масова і елітарна література.
5. Роман – найбільш репрезентативний жанр національної літератури.
6. Жанрові різновиди роману.
7. Бароко: загальна характеристика стилю.
8. Романтизм: загальна характеристика стилю.
9. Реалізм: загальна характеристика стилю.
10. Соцреалізм.
11. Постмодернізм.
12. Роман жахів: загальна характеристика.
13. Готичний роман: історія, жанрові особливості.
14. Фентезі: історія, жанрові особливості.
15. Науково-фантастична література.
16. Утопія і антиутопія.
17. Кіберпанк.
18. «Химерний роман» – унікальне явище української літератури.

19. Сучасна «химерна проза».
20. Постпостмодернізм.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Основна

1. *Ткаченко А.* Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославичів, 2003. – 448 с.
2. *Моклиця М.* Вступ до літературознавства. – К., 2011.
3. *Білоус П.* Вступ до літературознавства. – К.: Академія, 2012. – 334 с.
4. *Галич О.* Вступ до літературознавства. – Луганськ, 2010. – 287 с.
5. *Галич О. А.* Теорія літератури : [підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. – Вид. 4-е, стер. – К. : Либідь, 2008. – 486 с.
6. *Халізев В. Е.* Теория литературы: Учебник для вузов. – 2-е изд. – М.: Высш. шк., 2000. – 397 с.
7. *Введение в литературоведение.* Литературное произведение: Основные понятия и термины: Учеб. пособие / Л.В. Чернец, В.Е. Халізев, С.Н. Бройтман и др. / Под ред. Л.В. Чернец. – М.: Высш. шк., 2000. – 556 с.
8. *Волков И.Ф.* Теория литературы: Учебное пособие для студентов и преподавателей. – М.: Просвещение, Владос 1995. – 256 с.
9. *Слово. Знак. Дискурс.* Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
10. *Вступ до літературознавства.* Хрестоматія / Упор. Н.Бернадська. – К., 1995.

Додаткова

1. *Ауэрбах Э.* Мимесис. Изображение действительности в западноевропейской литературе. – М., 2000.
2. *Бахтин М.* Фрейдизм. Формальный метод в литературоведении. Марксизм и философия языка. – М. 2000.
3. *Білецький Л.* Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.
4. *Затонский Д.* Модернизм и постмодернизм: мысли об извечном коловращении изящных неизящных искусств. – Х., 2000.
5. *Косарев А.* Философия мифа. Мифология и её эвристическая значимость. – М., 2000.
6. *Копистянська Н.* Жанр, жанрова система у просторі літературознавства [монографія] / Нонна Копистянська ; [літ. ред. Анна Думич]. – Л. : ПАІС, 2005. – 368 с.
7. *Менегетти А.* Мир образов. – М., 1997.

8. Менегетти А. Образ и бессознательное: учебное пособие по интерпретации образов и сновидений. – М., 2000.
9. Ортега-и-Гасет Х. Вибрані твори. – К., 1994. – С. 238-279.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.
11. Потебня О. Естетика і поетика слова. – К., 1985.
12. Теория метафоры: сб. научных трудов. – М., 1990.
13. Фізер І. Психолінгвістична теорія О.Потебні: метакритичне дослідження. – К., 1993.
14. Фролова К. Цікаве літературознавство. – К., 1987.
15. Хороб С. Слово – образ – форма у пошуках художності. – Ів.-Франківськ, 2000.
16. Юнг К.-Г., Нойман Э. Психоанализ и искусство. – К., 1995.

Довідкова

1. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.
2. Українська літературна енциклопедія: В 5 т. / Редкол.: І.О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 1988 – 1995.
3. Літературознавча енциклопедія / За ред.. Ю.Коваліва, 2007
4. Кузьменко В. Словник літературознавчих термінів. – К., 1997.
5. Современное зарубежное литературоведение (Страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник. – М., 1999.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.

Інформаційні ресурси

7. 3. Теорія літератури: е-бібліотека. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://papusha.at.ua/index/0-6>
8. 4. Синопис: текст, контекст, медіа: Електронне фахове видання Київського університету імені Бориса Грінченка – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis>

«Українська література у світовому контексті»

Основна

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.
2. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. II. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 376 с.
3. Моклиця М.В. Основи літературознавства. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 192 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Додаткова

1. Бовсунівська Т. Основи теорії літературних жанрів: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 519 с.
2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: монографія. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
3. Мелетинский Е.М. Поэтика мифа. Москва: Академический Проект, 2012. 332 с.
4. Наєнко М.К. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 1063с.
5. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / фахове редак. і передм. М.Наєнка. Тернопіль: Феміна, 1994. 480 с.

Довідкова

6. Литературная энциклопедия терминов и понятий / под ред. А.Н. Николюкина; Институт научн. информации по общественным наукам РАН. Москва: НПК «Интелвак», 2003. 1600 с.
7. Литературный энциклопедический словарь / под общ. ред. В.М. Кожевникова, П.А. Николаева; редкол.: Л.Г. Андреев, Н.И. Балашов, А.Г. Бочаров и др. – Москва: Сов. энциклопедия, 1987. 752 с.
8. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.
9. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.